Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	32 Rk1
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2021/2604	30.3.2021

Viite
Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntopyyntö
Eduskunnan talousvaliokunnan lausuntopyyntö

Yhteyshenkilö
Hallintopäällikkö John Eriksson

Eduskunnan perustuslakivaliokunta
PeV@eduskunta.fi
Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asia

Lausunto valtioneuvoston asetuksesta ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (258/2021)

YLEISTÄ

Maakunnan hallitus antoi 24.3.2021 lausunnon sekä eduskunnan perustuslakivaliokunnalle että talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (RP 38/2021). Esitys annettiin Suomen perustuslain (731/1999) 23 §:n mukaisena tilapäisenä poikkeuksena perusoikeuksiin poikkeusoloissa.

Esityksessä ehdotettiin uuden 3 a §:n lisäämistä majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettuun lakiin. Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen 28.3.2021.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain uuden 3 a §:n nojalla valtioneuvosto hyväksyi 28.3.2021 asetuksen ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

MAAKUNNAN HALLITUKSEN NÄKEMYKSET

Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisen 3 a §:n 4 momentissa säädetään valtioneuvoston velvollisuudesta seurata rajoitusten välttämättömyysvaatimuksen toteutumista, ja jos 1 momentin soveltaminen ei enää ole välttämätöntä jollain alueella, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta on majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaista 3 a §:ä koskevissa lausunnoissaan todennut, että sääntelyn voimassaoloaika on rajattava alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään (PeVL 7/2020 vp ja PeVL 11/2021 vp). Perustuslakivaliokunta katsoo, että laissa säädetty seurantavelvoite on merkityksellinen sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta (PeVL 6/2021 vp). Peruslakivaliokunnan lausunnon ja

talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti tämän asetuksen perusteena olevan lain seurantavelvoitetta koskevaa säännöstä on täydennetty nimenomaisella velvoitteella seurata tarkasti sulkemisen tarpeellisuutta (PeVL 11/2021 vp, TaVM 7/2021 vp).

Perustuslakivaliokunta on korostanut valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisen tiiviin yhteistyön merkitystä. Valiokunnan mukaan valtioneuvoston tulee pyrkiä yhteisymmärrykseen Ahvenanmaan viranomaisten kanssa lain nojalla annetun asetuksen sisällöllisestä ja ajallisesta soveltamisalasta, erityisesti ottaen huomioon valiokunnan saama selvitys maakunnassa vallitsevaa epidemiatilannetta koskien (ks. myös PeVL 9/2021 vp, kappale 10, ja StVM 27/2020 vp, s. 4—5). Esityksen perustelujen mukaan esityksen kiireellisyyden vuoksi on ollut tarpeen poiketa kuulemista säädösvalmistelussa koskevista ohjeista, eikä esityksestä sen takia ole järjestetty lausuntokierrosta. Ahvenanmaan maakunnan edustajille on kuitenkin kerrottu valmistelun päälinjoista. Perustuslakivaliokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota periaatteeseen, jonka mukaan Ahvenanmaan maakuntaa on kuultava asianmukaisesti lainvalmistelussa. Tästä säädetään myös Ahvenanmaan itsehallintolaissa.

Maakunnan hallitus toteaa, että maakuntapäivien lainsäädäntövallan ja itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan mukaisen ihmisten tarttuvien tautien torjuntaa koskevan hallinnollisen toimivallan nojalla Ahvenanmaalla epidemiologisen tilanteen parantamiseksi tähän mennessä toteutetuilla toimenpiteillä on ollut myönteinen vaikutus. Viimeisimmät Ahvenanmaan tartuntatilannetta koskevat vahvistetut viralliset tiedot ovat tämän vuoden viikoilta 11–12. Tuolloin vahvistettujen covid-19-tapausten määrä oli yhteensä 6, ja vain yhdessä tapauksessa oli kyse yhteisötartunnasta. Tämä tarkoittaa sitä, että 14 päivän ilmaantuvuus oli 20/100 000. Viikolla 13 Ahvenanmaa on siirtynyt asteikolla alhaisempaan epidemian kiihtymisvaiheeseen. Ahvenanmaan maakunnan hallituksen puhtaasti epidemiologinen arvio on se, että vallitsevan epidemiologisen tilanteen perusteella ei ole välttämätöntä eikä edes mahdollista pitää Ahvenanmaan ravitsemisliikkeitä suljettuina 18.4.2021 saakka. Arviossa otetaan huomioon myös se, että kukaan ei juuri nyt ole sairaalahoidossa covid-19-taudin takia. Näin ollen maakunnan hallitus on tyytyväinen siihen, että asetusta ei sovelleta Ahvenanmaan maakuntaan. Puhtaasti epidemiologisen arvion perusteella Suomen perustuslain 23 §:n mukaan ei ole välttämätöntä eikä mahdollistakaan pitää Ahvenanmaan ravitsemisliikkeiden tiloja suljettuina 29.3.2021–18.4.2021 välisenä aikana, kun sille ei ole asiallisia perusteita.

Muilta osin maakunnan hallitus viittaa asiasta aiemmin antamiinsa lausuntoihin ja edellyttää edelleen, että valtakunnassa rajoituksista kärsineille aloille myönnettävät tuet ulottuisivat Ahvenanmaalle siltä ajalta, jolloin ravitsemisliikkeiden tilat ovat tosiasiassa olleet suljettuina asiakkailta Ahvenanmaalla, eli 28.3.2021 saakka. Sääntelyn heikon ennakoitavuuden takia on myös äärimmäisen tärkeää, että Ahvenanmaa kuuluu 28.3.2021 jälkeistä aikaa koskevien yleisten tukien piiriin.

Ålands landskapsregering

Maakunnan hallitus toteaa lopuksi, että poikkeusolojen aikaista toimintaa ei ole säännelty itsehallintolaissa, ja että valtakunnan ja Ahvenanmaan välinen toimivallan jako on epäselvä. Kysymys on ratkaistava meneillään olevan itsehallintolain uudistuksen yhteydessä.

Maaneuvos Veronica Thörnroos

Varamaaneuvos Harry Jansson

TIEDOKSI

Ahvenanmaan maakuntapäivät, itsehallintopoliittinen lautakunta
Ahvenanmaan asioista vastaava ministeri Anna-Maja Henriksson, anna-maja.henriksson@om.fi
Valtioneuvoston kanslia, kirjaamo@vnk.fi
Heidi Kaila, Valtioneuvoston kanslia, heidi.kaila@vnk.fi
Kansanedustaja Mats Löfström, mats.lofstrom@eduskunta.fi
Janina Groop-Bondestam, oikeusministeriö, janina.groop-bondestam@om.fi
Viveca Arrhenius, sosiaali- ja terveysministeriö, viveca.arrhenius@stm.fi
Anne Kumpula, sosiaali- ja terveysministeriö, anne.kumpula@stm.fi